

ПРОБЛЕМА СРОДНОЇ ПРАЦІ В ТВОРАХ Г.С.СКОВОРОДИ.

Однією з проблем, які поставив у своїх творах Г.С.Сковорода, є проблема сродної праці. Мислитель розглядає людину як істоту, пов'язану як з природою, так і з суспільством, а мету, до якої прагне кожна людина, вбачає в щасті. "Щастя наше, - пише Г.С.Сковорода, - всередині нас... пускай ніхто не очікує щастя ні від високих наук, ні від почесних должностей, ні від изобилля... Немає його нігде. Воно залежить від серця, серце від миру, мир від звання, звання від бога" (Г.Сковорода. Сочинения. Т.1, М., 1973, с. 443). Що треба людині для щастя передусім? - "Нужно только узнать себя, куда кто рожден. Лучше быть натуральным котом, нежели с ослиною природою львом" (Там же, с. 436). Тут ми зустрічаємося із сократовським "пізнай себе", пізнай себе як природну і соціальну істоту. З одного боку - природжені здібності людини, з іншого - суспільний поділ праці: скільки посад - стільки сродностей. Сродна праця виступає як основа суспільних зв'язків (всю відносин), в якій вступає людина в процесі свого життя, в процесі вдосконалення своїх здібностей, в процесі самовдосконалення. Про це Г.С.Сковорода пише так: "Природа и сродность значит врожденное божие благоволение и тайный его закон, всю тварь управляющий; знать то, что есть подобие в душе и в том деле, к которому она стремится, как равенство между другим и другим, а сходство между пищею и желудком. "Подобное течёт к подобному" (Там же, с. 437). Люди від природи нерівні, але в процесі сродної праці вони досягають досконалості, повноти. Тут мислитель висуває ідею рівності нерівності, порівнюючи людей з рівними за об'ємом чашами, в якій фонтан наливає воду, наповнюючи їх. Чаші нерівні, але повні і в цьому вони подібні, або рівні.

Можуть звинувачувати Г.С.Сковороду в тому, що він не помічав відчуження праці в класовому суспільстві. Але це не так, тому що мислитель закликає: "Берегись сребролюбия" (Там же, с. 44b), виставляючи моральні чинники проти економічних явищ (проти відчуження праці).

Проблема сродної праці невичерпна. Вона вписується в концепцію трьох світів Г.С.Сковорода - макрокосму, мікрокосму і символічного світу (Біблії), в кожному з яких він виділяє видиму (матерію, речовину) і невидиму (дух, закон, істина, бог) природу.